

Plan mot kränkande behandling för Förskolan Tegelslagaren, Alingsås kommun

Planen beskriver det kontinuerliga arbetet med förebygga och åtgärda all form av diskriminering, trakasserier och kränkningar samt främja likabehandling. Planen baseras på de bestämmelser som skollag och diskrimineringslag anger.

Typ av styrdokument: Riktlinje

Beslutande instans: Rektor

Datum för beslut: 2023-10-23

Diarienummer: 2023.274 BUN

Gäller för: Förskolan Tegelslagaren

Giltighetstid: Verksamhetsår 23/24

Revideras senast: Ny plan upprättas varje år

Dokumentansvarig: Rektor

Läroplan, Lpfö 18

“Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor.”

“Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.”

Grundläggande värden, Lpfö 18

Arbetslaget ska samverka i arbetet med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling,

Normer och värden, Lpfö 18

Vision

Bärande pedagogisk idé för förskolorna i Team Nordväst

Förskolans utbildning syftar till att lägga grunden för det **livslånga lärandet**. För förskolorna i Team Nordväst innebär det att pedagogerna har ett **engagerande** och **respektfullt** förhållningssätt samt skapar **meningsfulla** och **hållbara** sammanhang. Barnen ska känna **trygghet** och **tillit till sin egen förmåga** samt ha **respekt** för sina medmänniskor och omvärld.

Förklaring av centrala begrepp i planen

Barnkonventionen

Barnkonventionen är svensk lag och en viktig utgångspunkt i arbetet med denna plan. I barnkonventionen artikel 2 slås fast: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Kränkande behandling

Definitionen av kränkande behandling utgår från skollagen (6 kap 3 §) och avser ett uppträdande, som utan att vara diskriminering, kränker ett barns/elevs värdighet. Det kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller slag och sparkar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Om det sker upprepat brukar det även kallas *mobbing*. Bedömningen görs utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Ofta kan det vara uppenbart att exempelvis en spark eller ett slag är en kränkande behandling. Ibland är det dock svårare att bedöma, till exempel om det rör sig om utfrysning.

Diskriminering

Definitionen av diskriminering utgår från diskrimineringslagen och kan kortfattat beskrivas att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsidentitet (vilket kön du känner dig som) och könsuttryck (hur du väljer att uttrycka ditt kön genom exempelvis kläder och frisyrier), etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning (till exempel ateism, islam, judendom), sexuell läggning, funktionsnedsättning (till exempel allergi, adhd eller synskada) samt ålder. Enligt diskrimineringslagen kan diskriminering ske genom sex olika former av diskriminering: direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier och sexuella trakasserier, instruktioner att diskriminera.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Kränkningar benämns trakasserier om de har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: Trakasserier kan också ske om de är av sexuell natur, då kallas de *sexuella trakasserier*. Sexuella trakasserier kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade.

Ansvar

Rektor är ansvarig för att varje läsår upprättas en plan mot kränkande behandling och att den förankras hos personalen. All personal på förskolan har ansvar för att känna till och följa planen samt agera där man misstänker eller upptäcker diskriminering eller annan form av kränkande behandling. All personal ska ha ett normkritiskt förhållningssätt och ansvarar för att medvetandegöra planen hos barnen samt ansvarar för att rutinerna i planen följs.

Förskolans kontinuerliga hälsofrämjande arbete

Det främjande arbetet syftar till att skapa en trygg miljö i förskolan och förstärka respekten för allas lika värde. Det är ett arbete som riktas till alla och bedrivs kontinuerligt och utan förekommen anledning.

Här följer en beskrivning av hur vi kontinuerligt arbetar främjande och förebyggande på vår förskola.

På förskolan arbetar vi kontinuerligt med att skapa positiva och trygga barngrupper. Alla barn ska känna sig trygga, efterfrågade och inkluderade. Vi planerar för att dela upp barnen på olika sätt under dagen för att skapa möjligheter för samspel och lärande i mindre grupper.

Pedagogerna strävar efter att vara så nära barnen som möjligt. Detta ger oss möjlighet att upptäcka och motverka negativa situationer samt stärka positiva handlingar i barnens lek och samspel där vi ser att barn lär av varandra. Vi dokumenterar tillsammans med barnen i olika former som visar hur en bra kompis är. Vi uppmuntrar positiva handlingar och förebilder. Pedagogerna är positiva förebilder för barnen.

Vi förebygger samt bearbetar situationer som kan uppstå/uppstår i vardagen samt samtalar och reflekterar tillsammans kring detta på olika sätt. Barnen får träna på att utveckla sin förmåga att kunna/våga säga ifrån med ord eller tecken samt att kunna respektera när någon säger ifrån. Vi visar på att det är tillåtet att känna, tycka, vara olika etc. På avdelningarna använder vi oss av olika metoder som känslkort, kompisång, bildstöd för att konkretisera det vi pratar om mm. Vi arbetar med gruppstärkande övningar så att alla barn känner gemenskap och samhörighet. Vi sätter upp gemensamma regler så att alla ska känna sig trygga och må bra.

Vi genomför en enkät med frågor till barnen angående trivseln på förskolan och vidtar eventuella åtgärder utifrån resultatet. Inför utvecklingssamtalen i Röda huset sitter vi enskilt med barnen och då finns det möjlighet att få fram om det är någon som känner sig otrygg och inte trivs.

Samverkan och förankring av planen

Planen förankras genom samverkan med barn, personal och vårdnadshavare vilket beskrivs nedan.

Barnens delaktighet

- Barnen är, utifrån utvecklingsnivå och förmåga, delaktiga i diskussioner kring frågor som rör hur vi är mot varandra.
- Vid läsårsstart lyfts frågan "Hur är en bra kompis?" i barngrupperna.
- Barnen ges redskap genom samtal och reflektion för att hitta lösningar på konflikter/ problem som kan uppstå i relationer till varandra.
- I oktober får barnen på de tre äldre barns avdelningarna svara på en enkät tillsammans med sina vårdnadshavare om hur de trivs på förskolan.

Vårdnadshavarnas delaktighet

- Vårdnadshavare informeras om planen och att den finns på hemsidan.
- Vårdnadshavare uppmanas att kontakta personalen eller rektor om hen misstänker att det egna eller något annat barn utsätts för kränkande behandling eller diskriminering.
- Vid det dagliga samtalet vid lämning/ hämtning berättas det om ev. händelser som inträffat. Pedagogerna informerar vårdnadshavaren om hur förskolan agerat kring händelsen.

Personalens delaktighet

- Personalen ska agera och vidta åtgärder då kränkande behandling eller diskriminering upptäcks. Personalen arbetar för både barns och kollegors trivsel och trygghet på förskolan.
- På förskolan ska personalen uppmuntra och stödja barnen då de reagerar eller agerar mot trakasserier och kränkande behandling.
- Alla vuxna har en skyldighet att ingripa när vi ser ett kränkande beteende.
- Specialpedagogen är delaktig i arbetet bland annat genom sitt stöd till pedagogerna i arbetet med barn med funktionsnedsättning eller för de barn som på annat sätt behöver stöd och anpassningar i utbildningen.

- Pedagoger, specialpedagog och rektor följer upp och utvärderar planen i samband med delanalyserna och verksamhetsuppföljningen.

Utvärdering av föregående års prioriterade mål

Planen utvärderas varje år. Här beskrivs vilka åtgärder som genomförts och om de haft någon effekt.

Mål från föregående läsår	Att toalett och tvättrum ska upplevas som trygga platser.
Aktiva åtgärder/ Insatser	<ul style="list-style-type: none"> • Fotsteg på golvet för att underlätta köandet. • Färre antal barn i tvättrummet samtidigt. • På äldre barns avdelningar byta blöja när det är få andra barn i tvättrummet. • Där det finns behov installera lås på en av toaletterna. • Där det finns behov skyltar med röd och grön färg som tydliggör om toaletten är upptagen eller inte. • Ringklockor på alla toaletter som barnen ringer på när de vill ha hjälp. • Att prata med barnen om att vi vill ha det på olika sätt när vi går på toaletten och att det är ok. • I första hand att ordinarie personal byter blöjor och hjälper till på toaletten. Annars fråga barnen om det ok. • Lyfta "Stopp min kropp" och samtycke "Okej med dig" på äldre barns avdelningarna. Lägga in det som ett område introduktionsperioden då vi går igenom våra kompisregler. Alltid arbeta aktivt med det när behov uppstår i gruppen. • Använda Stopptecknet på alla avdelningarna.
Indikatorer	<ul style="list-style-type: none"> • Färre konflikter i tvättrum och toaletter, både fysiska och verbala. • Att barnen använder de hjälpmedel som finns t.ex. ringklockor, skyltar och lås. • Att barnen frågar varandra om lov tex för en kram • Att barnen säger nej till varandra och använder stopptecknet vid behov.

	<ul style="list-style-type: none"> • Att barnen respekterar när någon säger stopp.
<p>Resultat</p>	<p>Vi har gjort fotspår i golvet som barnen kan följa när de står i kö. Barnen står gärna på dem och de tycker att de är roliga.</p> <p>Vi har sett att barnen vågar använda och känner sig trygga med det lås vi satt in på en av våra toaletter.</p> <p>Ringklockorna på toaletterna fungerar väldigt bra och det har barnen själva uttryckt. De nya barnen har alla lärt sig hur de fungerar och hur de ska användas. Vi pedagoger tycker också att de hjälper oss i vårt arbete.</p> <p>Vi ser att våra barn använder skyltarna som verktyg. Men att de ibland behöver påminnas om att man inte ska busa eller leka med dem.</p> <p>Vår lärmiljö: Vi kan inte uppleva att det är något speciellt rum som har mer dragningskraft än något annat. Viljan att vara i lekhallen är stor. Många barn som har ett stort rörelsebehov. Vi har flera viljestarka barn som gärna uttrycker sig fysiskt mot andra. Vi pratar mycket om detta och tränar på "stopp".</p> <p>Några avdelningar har utgått och arbetat med böckerna "stopp min kropp" och "okej med dig"</p> <p>Färre barn i tvättrummet bidrar med en lugnare miljö. Barn som exempelvis äter i ett rum, tvättar även sina händer efter maten i samma rum.</p>
<p>Analys</p>	<p>Fotspåren gör att barnen ställer sig på led i tvättrummet. Vi ser också att det skapar lite förvirring för vissa, när ska man "lämna" fotspåren? Kan man gå närmare för att tvätta händerna? Vi pedagoger funderar också på var de ska vara placerade för att det ska bli följsamt och lätt för barnen, samt vart de ska sitta med hänsyn till barnet som är på toaletten, insyn.</p> <p>Vi ser att valmöjligheten till att låsa om sig på toaletten finns, vilket skapar trygghet. Skyltarna</p>

	<p>som visar om det är ledigt/upptaget hjälper barnen att förstå om de kan gå in på toaletten eller om de ska stå kvar i kön och vänta på sin tur.</p> <p>Ringklockorna fungerar väl, barn som haft svårt att gå på toaletten kan finna det lustfyllt att ringa på klockan vilket bidrar till att de går på toaletten. Barnen gör sig hörda genom ringklockan och behöver inte ropa och be om hjälp. Bidrar till självständighet.</p> <p>Vi ser att våra handfat på några avdelningar är för höga och bidrar med risker. Både fallrisk då de behöver stå på pallar, men även för pedagogernas arbetsmiljö då de behöver lyfta upp de allra yngsta så att de når fram till vattnet.</p>
--	--

Kartläggning av risker i verksamheten, analys av orsaker samt genomförande av åtgärder

Syftet med en kartläggning är att identifiera risker som ska ligga till grund för planeringen av de åtgärder som ska genomföras för att förebygga och förhindra kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

Alla barn ska ha möjlighet att utvecklas utan att diskrimineras av andras normer och föreställningar.

Risker kränkande behandling

Förskolan ska förebygga och förhindra kränkande behandling

Kartläggning av Risker

- Att det händer saker vid oövervakade situationer, t.ex. bakom huset eller i förrådet. I utrymmen med dålig sikt exempelvis på toaletten.
- När barn leker och gömmer sig i till exempel uteförråd finns risk för att dörren stängs och de känner sig instängda.
- Att barnen inte låter någon vara med t.ex. utfrysning i lek.
- Att barn uttrycker sig olämpligt, kommenterar något eller någon.
- Att barn fysiskt går på varandra, särskilt i trånga utrymmen när många är på samma plats.
- Att vuxna kan uttrycka sig olämpligt, "tycka" och prata inför barnen eller andra som det inte berör.
- Vid toaletsituationer - en del barn vill vara helt för sig själva och ha stängd dörr utan att någon tittar in. Det finns en risk att någon säger något, tittar in, skrattar eller fäller någon kommentar.

- Vid blöjbyten är det en utsatt situation, särskilt på äldre barnsavdelningar.
- När vuxna inte ser och hör kan saker sägas eller göras.
- Stora barngrupper och hög barnnärvaro påverkar risken för att kränkningar sker.

Analys

När det är många barn på liten yta ökar risken för kränkningar. Det blir sämre förutsättningar att se och höra allt när ordinarie personal är borta eller när det är vikarier. Fri tillgång till förrådet och gårdens planlösning gör att det finns utrymmen som är skymda och där det därför kan finnas risk för incidenter.

Förskolebarn kan utifrån sin utvecklingsnivå ha svårt att förstå att de kränker någon annan. En del behöver stöd i kontakt med andra människor. Bland barnen sker ibland knuffar, bett och andra fysiska tilltag när de söker kontakt eller i frustration. Dessa situationer kan upplevas kränkande för den som utsätts. Barn kan också utifrån utvecklingsnivå ha svårt att förstå innebörden av att till exempel utsluta någon.

På toaletterna önskar barnen olika, en del vill ha stängt och kunna låsa, en del önskar ha öppen dörr. Det gör att barnen kan kommentera när någon vill ha det på ett sätt som hen själv inte är van vid. Vi ser att vi behöver erbjuda olika alternativ och hitta lösningar för det.

Risker identifierade utifrån diskrimineringsgrunderna

I arbetet för att motverka diskriminering är det viktigt att tänka på att arbetet inte handlar om att åtgärda problem som redan har uppkommit i ett *enskilt fall*, utan om att förebygga att barn diskrimineras eller på annat sätt får begränsade möjligheter i förskolan.

Kön

Kartläggning av risker

- Att pojkar och flickor inte behandlas likvärdigt och inte ges samma möjligheter till att utveckla sin potential och sina intressen.
- Att flickor får stå tillbaka mot starka pojkar som tar för sig vid situationer i hallen, vid maten etc.
- Att pojkar som vill ha klänning på sig eller rosa färg får kommentarer om att det är en "tjejfärg". Eller att flickor som vill bryta normen får kommentarer om sin klädsel.
- Att vi använder olika röster till pojkar och flickor och har olika hög tolerans för hur mycket flickor och pojkar får busa innan vi säger till.
- Att vi tar för givet vilka leksaker barnet är intresserad av innan vi känner hen.
- Att lugna flickor används som stötdämpare, tex sätter dem emellan "busiga" pojkar.

Analys

Av tradition har pojkar och flickor behandlats olika och därigenom fått olika förutsättningar att ta sig plats och göra sig hörda. Även om vi är medvetna om detta

finns det en risk att det sker omedvetet. Barnen kan också ha med sig värderingar hemifrån som påverkar dem i mötet med kompisarna. Barnen påverkas av hur kläder, leksaker mm lyfts fram i vårt samhälle.

Könsidentitet och könsuttryck

Kartläggning av risker

- Att barn som bryter den traditionella normen blir ifrågasatta av de andra barnen och av personal.

Analys

Risken kan bero på att traditionen är stark när det gäller hur man förväntas vara och se ut.

Etnisk tillhörighet

Kartläggning av risker

- Att barnen diskrimineras p.g.a. hudfärg, språk eller kultur. Att någon t.ex. inte får vara med p.g.a. att hen inte kan språket så bra, äter annan mat, har annorlunda kläder eller har annan hudfärg.
- Att tolk inte används vid behov.

Analys

Riskerna kan bero på att det kan vara svårare att kommunicera och förstå varandra. Att kunskap saknas kring interkulturellt arbete och olika etniciteter. Att vi inte är medvetna om behovet av tolk eller att vårdnadshavarna inte önskar det. Det kan också bero på ovana och att man tycker det är svårt med tolksamtal.

Religion eller annan trosuppfattning

Kartläggning av risker

- Att barn inte får lov att delta i förskolans aktiviteter, p.g.a. religion.

Analys

Risken kan bero på att flera av våra traditioner har sitt ursprung från kristendomen. Det kan också bero på att vi saknar kunskaper kring olika religioner och trosuppfattningar.

Funktionsnedsättning

Kartläggning av risker

- Att inte bli bemött utifrån sina egna förutsättningar och därigenom svårigheter att tillgodogöra sig utbildning och undervisning. Att någon t.ex. inte får var med p.g.a. en försenad språkutveckling eller begränsningar på annat sätt.

Analys

Risken kan bero på att miljön inte är anpassad utifrån funktionsnedsättningen samt att personalen saknar kunskap inom ett särskilt område.

Sexuell läggning

Kartläggning av risker

- Att i oförstånd bemöta människor på ett felaktigt sätt. Att man "tycker mycket".
- Att barnen kommenterar och frågar.

Analys

Att man fortfarande lätt tar för givet att normen är mamma - pappa, kan göra att det finns risk för diskriminering. Som vuxen kan man vara osäker på hur man ska bemöta, svara på frågor m.m. Barnen kan bli påverkade av vuxna i sitt kontaktnät.

Ålder

Kartläggning av risker

- Att barnen ges olika möjligheter beroende på ålder istället för mognad/utveckling.
- Att vi generaliserar vad barn ska kunna i en viss ålder.
- Att vi skapar förväntningar kring vad som ska hända vid en viss ålder.

Analys

Risken kan bero på att vi ibland behöver bryta den förväntade åldersindelningen p.g.a. utvecklingsnivå. Att vi av tradition delar in barn i grupper utifrån ålder, inte i första hand utvecklingsnivå. Risken kan också bero på att barnen är medvetna om ålder och vilka som får göra vad utifrån den. Det händer också att vi vuxna använder begrepp som småbarnsavdelning istället för yngrebarnsavdelning, vilket barnen kan lägga in en värdering i.

Årets prioriterade mål och aktiva åtgärder

Föregående års utvärdering, tillsammans med behov förskolan identifierat i sin risk- och kartläggning, ligger till grund för årets insatser. Åtgärderna tidsplaneras och genomförs så snart som möjligt.

Mål 1	Att barnen ska vara trygga med varandra i leken
Aktiva åtgärder/insatser	-Att lyfta, stötta och stärka alla barn och enskilda barn i lek och samspel. -Att lyfta positiva egenskaper och handlingar hos alla barn och enskilda barn. - Att stärka barnen i konfliktlösning -Använda kompisböcker -Använda TAKK och bildstöd -Samarbetslekar -Samtyckeskultur - Är det ok med dig? -Samtal i mindre grupp utifrån ålder och mognad -Att vuxna är nära i barngruppen, placerar sig utifrån behov för en överblick där barnen vistas

	<ul style="list-style-type: none"> -Följa introduktionsplaneringen och tillsammans utforma trivselregler på avdelningarna - Pedagogerna har ansvar att skapa relationer med alla barn - Avdelningsvis ta del av kartläggning från barnintervju och observationer i barngruppen
Indikatorer	<ul style="list-style-type: none"> Att fler barn samspekar Att det sker färre konflikter Att barnen kan säga stopp och säga ifrån Att barnen lyssnar på varandra och kommer överens Att barnen bjuder in varandra till lek Att barnen hjälper varandra Att våga gå in i en lek Att inte backa och "rygga" undan i lek.
Uppföljning	Skер i delanalyserna

Rutiner för när diskriminering eller kränkande behandling förekommit

Förskolan har en skyldighet att agera så snart någon personal får kännedom om att ett barn känner sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Det är viktigt att det enskilda barnets upplevelse av det inträffade är utgångspunkt för utredningen kring vad som hänt. En utredning bör allsidigt belysa vad som inträffat och analysera orsakerna till händelsen.

Åtgärderna kan riktas direkt till den som blivit utsatt samt den som kränkt eller vidtas på grupp- och verksamhetsnivå för att förändra strukturer och förhållanden.

Barn- och ungdomsförvaltningen har en gemensamt framtagen rutin samt ärendegång. Den finns tillgänglig här:

<https://alfresco.alingsas.se/share/proxy/alfresco/api/node/content/workspace/SpacesStore/53a9bb56-ebda-425d-9c7c-8433c85614b1/Rutin-kr%C3%A4nkande%20behandling%20191218.pdf?a=true>

Tillvägagångssätt vid misstanke om diskriminering eller kränkande behandling

Syftet med att anmäla och utreda är att säkerställa att kränkningarna upphör. I vissa fall kan ärendet vara utagerat och omhändertaget i utredningsarbetet. I andra fall behöver en handlingsplan upprättas och följas upp. Åtgärderna kan riktas direkt till den som blivit utsatt samt den som kränkt eller vidtas på grupp- och verksamhetsnivå för att förändra strukturer och förhållanden.

- När det finns misstanke om att ett barn blivit utsatt för diskriminering eller kränkande behandling ska alltid en anmälan om kränkande behandling upprättas, en sådan lämnas till rektor.
- Ta reda på vad som har hänt, samtala med den som blivit utsatt och den som har utsatt prata med andra som kan ha sett något. Detta ska ske skyndsamt, helst samma dag som händelsen.
- När en anmälan om kränkande behandling upprättas ska vårdnadshavare alltid meddelas. Efter att en anmälan upprättas ska en utredning påbörjas. I samband med utredningen kan ytterligare samtal vara nödvändiga för att reda ut vad som hänt.
- Rektor ansvarar för utredningen. Anmälan och utredning lämnas alltid till huvudmannen.

Om personal utsätter barn för diskriminering eller kränkande behandling

Om någon person utsätter ett barn för diskriminering eller kränkande behandling görs även då en anmälan.

Vill du som vårdnadshavare anmäla en kränkning kan du kontakta personalen eller rektor. Alternativt kan du använda blankett som du finner på förskolans hemsida som lämnas till skolans rektor.

Det är rektor som ansvarar för förskolans likabehandlingsarbete. Kontakta rektor om du har frågor.

Telefonnummer till förskolan:

Humblebo: 0734-26 97 02

Knyttebo: 0734-26 97 03

Lillebo: 0734-26 97 04

Tomtebo: 0734-26 97 05

Trollebo: 0734-26 97 06

Rektor Sofia Prodér: 0322-61 72 64

Bilagor

Bilaga - Anmälan om kränkande behandling/diskriminering/trakasserier (lämnas till ansvarig rektor)